

Kaupunginvaltuusto
Konsernijaosto

§ 33
§ 8

08.03.2021
25.03.2021

Antti Olkinuoran ym. valtuustoaloite julkisuuslain noudattamisesta kaupungin päätöksenteossa ja sen omistamissa yhtiöissä

1104/00.02.50/2021

Kaupunginvaltuusto 08.03.2021 § 33

Antti Olkinuora teki seuraavan valtuustoaloitteen:

"Esitän,että Salon kaupungin omassa päätöksenteossa ja sen omistamissa yhtiöissä noudatettaisiin jatkossa julkisuuslakia. Jos asia lakiin perustuen on salassa pidettävä, se asia tulee merkitä julkisiin esityslistoihin ja asiakirjoihin niin, että käsiteltävä asia kuvataan soveltuvin osin ja merkitään se lainkohta mihin salassapito perustuu.

Osakeyhtiölaki ei edellytä, että kunnallisen yhtiön pitäisi salata asioita.

Kunnan ja kuntien omistamien osakeyhtiöiden päätöksenteon tulee perustua avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen, koska sen toiminta on peruslähtökohdalta julkisrahoitteinen ja sen toiminnan mahdolliset riskit ovat veronmaksajan riskejä.

Näiden kuntayhtiöiden päätöksenteossa salaaminen ei saa olla itsetarkoitus, vaan salaamiskynnyksen tulee olla korkea ja perustua aina lakiin. Julkisuuslaki edellyttää kuntien toiminnan olevan julkista.

Kuka tahansa voi pyytää kunnan asiakirjoja, ja ne on hänelle toimitettava, ellei salaamiselle ole laillista perustetta. Kunnissa on yleisesti ollut tapana, että kuntien omistamat yhtiöt ovat aina julkisuuslain soveltamisalan ulkopuolelle, mutta uusimman oikeuskäytännön mukaan kuntayhtiöissä tapahtuvaa toimintaa ei voi yksiselitteisesti rajata julkisuuslain piiriin kuulumattomaksi.

Valistuksellinen kunta määrittää omistajaohjausperiaatteissaan kuntayhtiöiden toiminnan täysin julkiseksi. Tämä on omiaan vahvistamaan myös kunnallista demokratiaa ja se on tämän aloitteen tarkoitus.

Salossa 1.maaliskuuta 2021

Antti Olkinuora
Ps-valtuustoryhmän pj.

Saku Nikkanen
Jarkko Anttila
Pia Hellström
Sari Pesonen
Kai Schneider
Jani Hirvimäki
Mikko Lunden
Tapio Äyräväinen

Sanna Leivonen
Heikki Tamminen
Osmo Friberg"

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Konsernijaosto 25.03.2021 § 8

Valmistelija: hallintojohtaja Laura Ala-Hannula, laura.ala-hannula@salo.fi,
02 778 2020

Lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999, jatkossa julkisuuslaki) ei sovelleta valtion tai kuntien määräysvallassa oleviin yhtiöihin. Julkisuuslaki kuitenkin tulee sovellettavaksi myös em. yhtiöiden asiakirjoihin useissa tilanteissa:

- Yhtiön kunnalle toimittamat asiakirjoihin sovelletaan julkisuuslakia. Tällaisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi yhtiöiden omistajaohjausta varten kunnalle toimitetut tai sitä varten laaditut asiakirjat.
- Kunnan yksityiselle antaman tehtävän johdosta laadittuihin asiakirjoihin noudatetaan julkisuuslakia. Tällaisia asiakirjoja muodostuu esimerkiksi ostopalveluja käytettäessä.
- Julkisuuslakia noudatetaan myös yhtiön hoitaessa tehtävää lain nojalla tai julkista valtaa käyttäen tai yhtiön hoitaessa julkista hallintotehtävää tai kun toimija on erityissäännöksen perusteella velvoitettu noudattamaan julkisuuslakia.

Kuntalain (2015/410) 6.1 §:n mukaan yhteisö, johon kunta käyttää kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa, on kunnan tytäryhteisö. Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Toimien tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva yhteisö ottaa toiminnassaan huomioon omistajansa tahdon ja tavoitteet. (HE 268/2014 vp, s 171).

Kuntalain 47 §:ssä säädetään kunnan konserniohjeesta. Konserniohjeella on mahdollista antaa ohjeita esimerkiksi julkisuusperiaatteista ja veistinnästä.

Osakeyhtiölainsäädännön mukaan yhtiöjärjestykseen on mahdollista ottaa toiminnan avoimuutta ja asiakirjojen käsittelyä koskevia määräyksiä. Osakeyhtiölaissa (624/2006) on lähtökohtana osakkeenomistajien sopimusvapaus. Yhtiöjärjestykseen on mahdollista ottaa esimerkiksi toiminnan avoimuutta tai muita julkisyhteisön tavoitteita ja toimintaperiaatteita tukevia määräyksiä. Osakeyhtiön

yhtiöjärjestysmääräykset ovat tarkasteltavissa perustamishetken lisäksi muissakin yhtiön elinkaaren vaiheessa erityisesti silloin, jos kyseessä on julkisyhteisön kokonaan omistama yhtiö.

Kaupunginjohtaja:

Konsernijaosto käy asiasta lähetekeskustelun ja päättää lähettää aloitteen lausuttavaksi yhteisöihin, joissa Salon kaupungilla on merkittävä omistus.

Lausunnot tuodaan konsernijaoston käsittelyyn.

Päätös:

Konsernijaosto hyväksyi esittelijän päätösesityksen.

Merkittiin, että kokouksessa pidettiin tauko kello 15:27 - 15:30.